

Moterys katės ir moterys ežiukai

2012 m. sausis, Paryžius

Paris, mon amour... Paryžiau, mano meile... Šis miestas vis labiau tampa mano miestu – baigiu jį prisijaukinti. Ir, laimė, keistos pažinties manyje įžiebta šviesa ir gyvenimo alkis niekur nedingo. Nematomo variklio varoma, skėstu projektuose: lankausi specializuotose autorinės juvelyrikos parodose – ieškau ir randu nemažai menininkų. Mano laimei, dauguma jų gyvena Paryžiuje.

Užsimezgas glaudžiam ryšiui ir bendradarbiavimui, jie kviečia mane į savo ateljė, į kitas parodas. Tai suteikia man pretekstą susitikti su mylimu miestu. Pastebėjote, rašau „susitikti su mylimu miestu“, ne su mylimu vyru? Moralinis mano veidas nepriekaištingas, aš nesusitikinėju su paslaptinguoju angelu iš Paryžiaus.

Teisybės dėlei turiu pasakyti, kad retkarčiais vis dėlto apsisiečiame žinutėmis ir virtualiais bučiniiais, kurie, kaip jau esu rašiusi, Prancūzijoje gali reikšti tik mandagų priedą prie žodelių „labas“ ar „viso“.

Paryžius man dovanoja daugybę įspūdžių ir keistų susitikimų bei pamokų. Stebėdama paryžietes, padariau keistą atradimą. Egzistuoja du moterų tipai: moterys ežiukai ir moterys katės. Moterys ežiukai geria šampaną, kai joms liūdna, moterys katės – kai yra tiesiog ištroškusios.

Ežiukai – žavios, protingos, išsilavinusios moterys, kurios poravimosi žaidimuose nežinia kodėl vis lieka vienišos. Galbūt todėl, kad savo žavesį slepia po spygliais. O pralaimėjusios poravimosi meto žaidimus dar labiau riečiasi į kamuoliuką, kol tampa nepastebimos.

Moterys katės... Čia jau visai kita istorija. Jų eisena minkšta, savimi pasitikinti, bet kartu ir trapi, todėl šalia visada atsiras riteris, kuriam galima įsikibti į parankę. Net jeigu tau aštuoniasdešimt metų.

Prieš porą savaitių viešėdama Paryžiuje sutikau moterį katę Mari Terezą. Tik įžengusi į Sen Žermeno bulvare esantį restoraną „Lipp“, kurio interjeras nepasikeitęs nuo 1900 metų, pastebėjau ją sėdinčią prie gana nepatogaus staliuko – nugara į salę.

Savo draugui metrdoteliui Patrikui ji skundėsi:

– Už kokią bausmę esu čia pasodinta? Kodėl mano nuolatinis staliukas užimtas, turiu sėdėti ir žiūrėti į save veidrodyje? Sulaukus aštuoniasdešimties tyrinėti savo raukšles ne taip įdomu, kaip stebėti žmones salėje.

Patrikas atsiprašinėjo ir aiškino, kad nuolatinis jos staliukas, deja, užimtas, nes madam jau seniai nesilankė ir jis negalėjęs jo ilgiau saugoti. Bet, gink Dieve, jokia bausme tokiai damai net neketinama grasinti ir jis pasiryžęs kitąkart šią klaidą ištaisyti.

Aplinkui šurmuliavo žinomų advokatų, chirurgų, aktorių ir prabangių turistų minia. Ant stalų keliavo vynas, alus, elzasietiškas raugintų kopūstų troškinys su dešrelėmis „Choucroute“ ir labai jau nemalonaus kvapo kiaulienos žarnokų dešrelės „Andouillettes“. Žmonės šnekučiavosi ir nekreipė dėmesio į vienišą damą.

Po kurio laiko ji atkreipė dėmesį į mane – mus skyrė vos stalelis.

– Gal norėtumėte persėsti arčiau, – pasiūlė. – Galėtume pasikalbėti.

Aš nė kiek nedelsdama išpildžiau ponios norą: vis tiek viena ausimi klausiausi jos pokalbių su padavėjais bei metrdoteliu ir apžiūrinėjau jos nuostabius papuošalus.

Mari Tereza atrodė daug jaunesnė ir gyvesnė nei aštuoniasdešimties, o dėl šypsenos dar žavesnė. Visą gyvenimą dirbusi stiuardese Jungtinių Valstijų oro linijose, ji išmanė bendravimo meną ir buvo aptarnavusi daugybę šio pasaulio galingųjų, kol sulaukusi penkiasdešimties pagaliau ištekėjo už jaunystės draugo, kuris visą

gyvenimą ištikimai laukė savo mažytės, vos metro penkiasdešimt aštuonių, mylimosios.

Patrikas, jau keturiasdešimt trejus metus dirbantis metrdo-teliu, užkalbino nuolatinę klientę. Jis paklausė, negalėjau patikėti savo ausimis, ar ji vis dar ištikima savo meilužiui.

Keistoji dama nė kiek nesutrikusi atsakė, kad meilužiui negalima būti ištikimai, nes tam jis ir yra meilužis. Bet prisipažino visada buvusi ištikima savo vyrui.

– O ne, ištikimybė – tai taip nuobodu. Tai vargšams, liaudžiai, žmonėms be vaizduotės, – šelmiškai tarė Patrikas, kuris greičiausiai niekada nebuvo ištikimas žmonai, bet visada turėjo tam pateisinimą.

– Jūs netikite ištikimybe? – pasiteiravau jo.

– Ne, tai neegzistuoja. Nebent romanuose. Arba tiems, kurie neturėjo progos nusižengti. Būti neištikimam daug įdomiau, tai gyvenimo eliksyras, – nusišypsojo pagyvenęs prancūzas.

– O aš negaliu pakęsti neištikimų vyrų. Laimė, su savo vyru gyvenau neilgai, kitaip ir jis greičiausiai būtų mane išdavęs. Siaubas. Dabar esu našlė, vieniša ir be vaikų. Tai irgi nelinksma, bet ne taip liūdna, kaip ištverti vyro neištikimybę, – atsakė dama.

Tačiau toks savininkiškas puritoniškas damos požiūris ne-trukdė jai būti vedusio vyro meiluže, sulaukus aštuoniasdešimties metų. Tiesa, meilužės statusas turėjo nemaloniają pusę.

– Dabar mano gyvenimo saulėlydžio vyras ligoninėje po operacijos – plaučių vėžys. Bet aš net negaliu sužinoti naujienų apie jį, nes juk šalia – jo teisėta žmona. Štai ką reiškia neištiki-mybė, vienatvė bet kokių atveju. Jūs užimta šią popietę? Ką pa-sakysite, jei mudvi keliautume nusiaubti „Dior“ arba „Chanel“? Prasidėjo didysis žiemos išpardavimas. Galų gale tai pirma mano pasižmonėjimo diena po dviejų mėnesių reabilitacijos, kai man pakeitė klubo sąnarį. Puiki diena pasigrožėti mylimu Paryžiumi ir pakeisti garderobą. Nors žinote, jaunoji panele, aš nekeičiu kai kurių garderobo detalių ir figūros jau dvidešimt, gal trisdešimt metų, šiuo klausimu esu itin ištikima. Jeigu renkiesi tik klasiką ir kokybę – o mane rengė Jeanas Louisas Scherreras ir Christianas

Dioras, kai dar buvo gyvi, – tai tu joms, o jos tau lieka ištikimos visą gyvenimą. Tai romanas be pabaigos.

Nežinia kodėl akimirksniu pakeičiau planus ir sutikau lydėti linksmą poniją pirmą jos dieną Paryžiuje po ilgo kalinimo ligos patale.

Taksi ji paprašė vežti krantinėmis, kad galėtų pasigrožėti saulės nutviekstu mylimu miestu, ir be perstojo čiauškėjo apie Paryžių, apie savo vilą Normandijoje, apie politiką: ji iš tikrųjų dievino politiką, be to, per gyvenimą turėjo ne vieną meilužį politiką ir šiuo klausimu buvo puikiai pasikausčiusi.

Retkarčiais madam prisimindavo jaunystę ir stiuardėsės darbą. Prajuokino pasakodama apie Franko Sinatros didžiosios meilės aktorės Avos Gardner įprotį skrendant nusiauti batus ir nusisegti liemenėlę – ją Mari Tereza saugodavo iki pat skrydžio pabaigos. Prieš pat lėktuvui leidžiantis Holivudo deivė paprašydavo atnešti batus bei apatinį trikotažą ir netrukus vėl visa šarvuota, besišypsanti pasirodydavo gerbėjams bei žurnalistams.

Garsusis Paryžiaus Montenio aveniu nusėtas prabangiais *boutiques*. Buvau pratusi prie prabangos, bet neteko lankytis tokiose vietose Paryžiuje. Ir dar su tokia dama, kuriai atsiveria visos durys. Pirmas laukujes duris atidaro aukštaūgis apsaugos darbuotojas su žavia šypsena-kauke, skirta turtingoms nuobodžiaujančioms moterims. O tada it bitės prie medaus suskrenda skirtingų tautybių pardavėjos, vienos žavios, mielos ir atsidavusios, kitos atšiaurios ir pasipūtusios. Bet Mari Terezai jos nerūpi. Ji teištardavo direktoriaus vardą, ir šis tuoj prisistatydavo nuolankiai šypsodamas.

Kiekvienoje parduotuvėje užtrukdavome beveik valandą, didžiąją jos dalį ne tiek apžiūrinėdamos naujas ar išparduodamas kolekcijas, kiek kalbėdamos su direktoriumi: apie Prancūziją, jos ateitį, politiką, artėjančius ir su siaubu laukiamus rinkimus, klausydamos jo skundų apie personalą.

Klausiamo, kur susipažinome, Mari Tereza paslaptinai atsakydavo: „Tai sena mano draugė.“ Draugė, tinkanti į anūkes, prabangių vietų valdytojams turėjo atrodyti keistai, bet mane gelbėjo mėlynos akys ir prabangaus kašmyro pagal užsakymą siūtas

paltas (niekas juk net neįtarė, kad jį pirkau vos už šimtinę eurų prabangių dėvėtų drabužių išparduotuvėje Bordo).

Po penkto *boutique* Mari Tereza pagaliau pasijuto pavargusi. Aš buvau pavargusi jau seniai. Stebėjauosi jos gyvybingumu ir energija, žavėjauosi jos jaunyste, įkalinta sename kūne.

– O dabar metas gerti arbatą. Kai dauguma mano draugų dar buvo gyvi, penktą valandą susitikdavome kavinėje gerti arbatos, o dažniausiai – šampano. Alkoholio nemėgstu, bet ištroškusi geriu tik šampaną.

Tai išgirdusi, pasijutau dvigubai senesnė už Mari Terezą: visada maniau, kad esu pašėlusė, bet sulaukusią tokio amžiaus save įsivaizdavau jaukiai prieš židinį skaitančią knygą, artrito išsukinėtais pirštais – tikrai ne siautėjančią po *boutiques* ir geriančią šampaną su nepažįstama perpus jaunesne moterimi.

Begeriant šampaną, žavioji ponija papasakojo savo gražiausią meilės istoriją – su vedusiu Jungtinių Valstijų senatoriumi, kurio pavardės savaime suprantamais sumetimais neminėsiu. Kaip ir dauguma jos gyvenimo vyrų, šis taip pat susirgo vėžiu ir netrukus užgeso, palikdamas jai daug gražių ilgesingų prisiminimų. Bet labiausiai sujaudino šios istorijos detalė, atskleidusi, kad vienas kitą tikrai mylintys žmonės negali savintis vienas kito: tik būdami laisvi jie suteikia savo meilei sparnus ir nemirtingumo atspalvį.

Susirgęs prostatos vėžiu, politikas patyrė ne vieną operaciją. Po paskutinės pasikvietė savo mažąją prancūzę ir paprašė pažadėti vieną dalyką. „Aš jau nebesu vyras ir niekada juo nebegalėsiu būti po visko, ką patyriau. Tu jauna, graži ir verta meilės. Aš tave mylėsiu visada, bet prašau, susirask meilųjį.“

Taip, baigiantis vienai gražiai meilės istorijai, jos gyvenime atsirado dar vienas vyras, dar viena didžioji gyvenimo meilė. Tų pačių oro linijų, kuriose dirbo, lakūnas. Jo meilės prisipažinimą iki šiol primena masyvus žiedas su smaragdu ir deimantais, padovanotas prie Tadž Mahalo. Lakūnas, be abejo, irgi buvo vedęs, bet kartu jie skraidydavo keturias paras per savaitę – kartu jas ir išgyvendavo.

Pasakodama savo meilės istorijas Mari Tereza susigraudino. Vos sudrėkusiomis akimis prisipažino tai, ko visai nesitikėjau iš tokios damos, kurios pirštai lyg giedras nakties dangus buvo nusėti deimantais, o kiekvienas vyras jos gyvenime buvo palikęs ne tik gražių prisiminimų, bet ir padovanojęs bent jau studiją Paryžiuje.

– Jei tik mano senatorius būtų dėl manęs palikęs šeimą, būčiau sutikusi gyventi su juo visą gyvenimą valgydama vien vandenyje virtas bulves. Bet vyrai visada renkasi kovą ir politiką, paskui šeimą, o visą savo meilę atiduoda mums, moterims šalia šeimos.

Žavioji dama neslėpė, kad ir jos sesuo, dabar gęstanti nuo Alzheimerio ligos, kadaise buvo ilgametė vieno Prancūzijos ministro meilužė. O viena geriausių jos draugių – ilgametė prezidento François Mitterrand'o meilužė Anne Pingeot. Nors, pabrėžė Mari Tereza, jūdvių politinės pažiūros ir labai skirtingos, bet tai nekliaudo draugystei – ją sustiprina panaši gyvenimo patirtis.

Nežinau, ar viskas, ką Mari Tereza man pasakojo, yra tiesa. Bet klausydamasi jos jaučiausi lyg pasakoje.

Įdomiausia, kad tądien visai neketinau užsukti į „Lipp“, kur mudvi atsitiktinai susitikome, ir neturėjau jokių neatšaukiamų svarbių planų (man, mėgstančiai planuoti toli į priekį, taip nutinka itin retai), tiesiog basčiausi Paryžiaus gatvėmis, kol išalkau ir nutariau kur nors užsukti. Po šios keistos, gražios ir visiškai nenumatytos pažinties prižadėjau sau kuo mažiau planuoti, atsiduoti tėkmei ir kuo dažniau galvoti apie moteris kates, bent jau bandyti įminti jų gundančios eisenos paslaptį. Nuo šiol gerdama šampaną pirmą tostą mintyse skiriu Mari Terezai.

O kokia moteris esu aš – ežiukas ar katė? Manau, katė, tik ne tokia drąsi. Niekada turbūt nedrįsčiau ryžtis dėl mylimo vyro gyventi valgydama vien vandenyje virtas bulves... O galbūt dar nesitikau tokio vyro?